

I. FINANSE SAMORZĄDÓW

DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2003 roku odbyło 19 posiedzeń. Ilość zbadanych w tym czasie uchwał obrazuje poniższa tabela:

Jednostki samorządu terytorialnego	Ilość uchwał i zarządzeń	
	ogółem	w tym uchwał i zarządzeń organów wykonawczych
Gminy	1 826	606
Miasta na prawach powiatu	97	41
Powiaty	314	155
Województwo	30	16
Ogółem	2 267	818

Z ogólnej liczby 2 267 zbadanych uchwał Kolegium zakwestionowało 13 (stanowi to 1,7 % ogółu badanych). Sposób rozstrzygnięcia przedstawia niżej zamieszczone zestawienie.

Rozstrzygnięcie	Uchwały i zarządzenia				
	ustalające budżet na 2003 r.	zmieniające budżet	o zaciągnięciu pożyczki	absolutoryjne	w sprawie podatków i opłat lokalnych
naruszenie prawa	1	-	-	-	-
nieważność uchwały w części	-	3	1	-	3
nieważność uchwały w całości	-	-	1	1	3
Ogółem	1	3	2	1	6

Nieprawidłowości zakwestionowane przez Kolegium w poszczególnych grupach uchwał

1. Uchwały budżetowe na 2003

Podczas badania stwierdzono jedno naruszenie prawa polegające na:

- przeznaczeniu przez gminę części własnych środków budżetowych na dofinansowanie podmiotów prywatnych i na cele prywatne (dotyczyło to dofinansowania zakupu leków i materiałów medycznych dla trzody chlewnej hodowanej w indywidualnych gospodarstwach rolnych (podstawa prawna: art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

2. Uchwały zmieniające budżet

Badając uchwały zmieniające w stosunku do trzech uchwał orzeczono ich nieważność w części, a nieprawidłowości polegały na:

- zwiększeniu rezerwy celowej na wydatki w oświacie w trakcie wykonywania budżetu (art. 116 ust. 1, 2 i 3 ustawy o finansach publicznych w związku z art. 53 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym);
- określeniu stawek dotacji przedmiotowej dla Ośrodka Sportu i Rekreacji na 1 m² zajmowanej przez jego obiekty powierzchni; z treści uchwały wynika, że gmina ustaliła dotację przedmiotową dla wspomnianego Ośrodka kierując się tylko i wyłącznie faktem posiadania obiektu, natomiast zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych przedmiotem dotowania jest finalny produkt lub świadczona usługa. W związku z powyższym istnieje konieczność aktywnego i efektywnego zachowania się podmiotu dotowanego prowadzącego działalność wytwórczą lub usługową (art. 69 ust. 4, pkt 3 ustawy o finansach publicznych);
- udzieleniu dotacji na inwestycje dla towarzystwa budownictwa społecznego, co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami, w świetle których towarzystwo budownictwa społecznego jest spółką prawa handlowego działającą w oparciu o art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw i w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych, której celem gospodarczym jest przede wszystkim prowadzenie działalności zmierzającej do uzyskania zysku i przysporzenia majątku na rzecz spółki, a zatem nie może być podmiotem dotowanym przez jednostkę samorządu terytorialnego;
- zmniejszeniu wydatków w dziale 600 rozdz. 60016 §4270 o kwotę 10 000 zł oraz w dziale 900 rozdz. 90003 § 4300 i rozdziale 90004 § 4300 o 60 000 zł w celu wygospodarowania środków na dotacje dla towarzystwa. Kolegium uznało, że dofinansowanie budowy domów przez towarzystwo budownictwa mieszkaniowego nie jest przejawem realizacji zadań własnych gminy (art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie prawa lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego).

3. Uchwały w sprawie zaciągnięcia długoterminowej pożyczki

Realizując działalność nadzorczą w stosunku do uchwał w sprawie zaciągnięcia długoterminowych pożyczek w przypadku jednej z nich orzeczono jej nieważność w części, drugą uchwałę natomiast unieważniono w całości, a nieprawidłowości polegały na:

- upoważnieniu wójta gminy do udzielania nieodwołalnego pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem gminy w banku spółdzielczym (art. 92 w związku z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1988 r. o finansach publicznych),
- nie wskazaniu przez jednostkę źródła dochodów, z których zobowiązanie zostanie pokryte (art. 58 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

4. *Uchwały absolutoryjne*

Badając powyższe uchwały w stosunku do jednej orzeczono nieważność w całości, nieprawidłowość polegała na:

- nie udzieleniu absolutorium wójtowi gminy przy braku podstaw merytorycznych do negatywnej oceny wykonania budżetu przez wójta (art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych).

5. *Uchwały podatkowe*

Badając uchwały wymienione w punkcie 5, w stosunku do trzech orzeczono nieważność w części, również w trzech uchwałach orzeczono nieważność w całości; nieprawidłowości polegały na:

- zwiększeniu opłaty administracyjnej o podatek od towarów i usług w wysokości 22% (podstawa prawna: art. 2 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym),
- ustaleniu określonej stawki opłaty za czynności nie będące czynnościami urzędowymi: „za uzgodnienie projektu budowlanego budowy sieci uzbrojenia terenu na gruntach będących własnością gminy z wyłączeniem budownictwa mieszkaniowego” oraz „za uzgodnienie projektu budowlanego budowy przyłączy do istniejącej infrastruktury technicznej na gruntach będących własnością gminy z wyłączeniem budownictwa mieszkaniowego.” (art. 18 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych),
- ustaleniu opłaty za „uzgodnienie dokumentacji technicznej” podstawa prawna j.w.,
- ustaleniu poboru czynszu za dzierżawę ziemi gminnej w drodze inkasa (art. 3, 9, i 28 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - ordynacja podatkowa),
- ustaleniu bonifikaty w stosunku do obniżonej ceny skupu żyta (art. 6 ust. 3 ustawy o podatku rolnym i ordynacja podatkowa),
- nieprawidłowym określeniu terminu wejścia uchwały w życie (art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych w związku z art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

*Joanna Lackner
Starszy Inspektor WIAS
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Bydgoszczy*